

HUKUKİ BİLGİLER MECMUASI

Sahip ve Başmuharriri:

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

Milâsli **GAD FRANKO**

TAHRİR HEYETİ

Fuat Hulûsi B. Temyiz Mahkemesi
ikinci hukuk dairesi reisi

Sabri Şakir B. Ad. V. Hukuk İşleri
Müdürü

Mustafa Reşit B. İstanbul Hukuk
Fakültesi Müderrislerinden

Ahmet Refik B. Sabık Temyiz Mah-
kemesi azasından

Ali Kemal B. İstanbul Hukuk Fa-
kültesi Müderrislerinden

M. Şarl Kroza İstanbul Hukuk Fa-
kültesi Müderrislerinden

M. Aşıl mester. Paris Hukuk Fa.
Müderrislerinden

M. Şevgran. Paris Hukuk Fa. fahri
Müderrislerinden

M. A. Salem. Hukuku Düvel Mee-
muası tahrir heyetinden

Bahir B. Kavanin ihzari komisyonu
azasından

Hamdi Halim B. Avukat

Adres: Galata Bahtiyar han Avukat Gad Franko Bey yazihanesi

Telefon: Beyoğlu 3009

Bir nüshanın bedeli 35 kuruştur

Bir senelik abonemanı Posta ücretile beraber
400 kuruştur.

Türkiye harici için 500 kuruştur

İSTANBUL

BANKALAR MATBAASI

Haim, Rozio ve Ş^{ki}

1932

HUKUKÎ BİLGİLER MECMUASI

Her ayın on beşinde neşrolunur

TETEBBÜLER

DOCTRINE

Hukukî fikirler :

REFLEXIONS JURIDIQUES

İkrarın teccezisi.

Baro mecmuasının Haziran 932 tarihli nüshasında İkrarın teccezisi hakkında biri Ahmet Esat Bey ve diğeri Ali Haydar bey tarafından yazılmış iki makale vardır. Aynı nüshada bu meseleye ait bir tevhidî içtihat kararı münderiçtir.

Ali Haydar Bey arkadaşımız, bu meseleyi tetkik etmekte ve ikrarın ademi teccezisi hakkında yeni ticaret kanununun vaz ettiği kaydenin ehemmiyetini izah etmektedir. Kabili tecezzi olan ve olmayan ikrarlardan bahs ettiği esnada deyni kabul eden müddealeyh aynı zamanda tediyei dermeyer eder ise bu ikrarın teccezi kabul etmeyeceğini ve müddei deyni ikrar hususundaki muddealeyhin ifadesin kabul ile eda hakkındaki beyanini red edemeyeceğini izah eylemektedir.

Tevhidî içtihat kararı ise, aksini dermeyer etmektedir. 18/45 numarolu ve 9/12/931 tarihli bu kararda Mahkemei Temyiz şu esasları koymuştur :

1.— İkrar teccezi kabul etmez kaidesi ticaret kanununun vaz ettiği bir kaydedir. Ticaret kanunu hususi bir kanun olmakla bu kayde yalınız ticaret umurunda mabihül tatbiktir. Binaenaleyh mesail hukukeyide ikrar teccezi kabul eder.

2.— Ticarete dahi bu kayde itlaki üzere cari olmaz ; ancak mevzu münakaşa hadisenin hususiyetini nazar itibara almak ve yalniz teccezisi mümkün olmiyan ikrarlarda tatbik etmek lazımdır.

3.— Müddealeyh deyni ikrardan sonra tediye iddiasını ileri sürer ise bu def'i ispat ettirilmek lâzım gelir.

Ahmet Esat Beyefendi bu içtihadı hasr ettiği uzun bir tetkikte vaki kararı kanunun ruh ve metnine mugayyir bulunmaktadır.

Bu içtihadı göre muamelâtı amme büyük müşkillere maruz kalıyor demektir ; Eğer hukuki hususlarda ikrar teccezi kabul edecek ise binlerce davalara kapu açılmış olur. Mesela tanıdığım büyük bir fabrika direktoru bir sene müddetle kullandığı şoförüne yol vermiş. Şoför mahkemeye gidiyor ve dört aylık maaş istiyor; Direktor tabii şoförü istihdam ettiğini inkâr edemez idi, fakat borcu olmadığını ve maaşlarını verdiğini ilâve etti; Bu def'i kabul edilmedi; hasilî inkâr ediyoruz dedik o da olmadı; İkinci defa tediye mecburiyeti hasıl olmuştur.

Tevhidi içtihat kararının tarzi tahririne nazaren *belki* Esat beyefendinin anladığı manayı çıkarmamak mümkündür. O kararda bir muayyen hadiseye işaret edilerek "Müddealeyhin davayı ikrar mahiyetinde olan ifadesinin hitamından sonra tediye vukuunu ispat sadedinde vaki def'inin kendisine ispat ettirilmesi icap edeceğini" söylenmektedir. Bu ifadeye nazaren müddealeyh bir defa davayı ikrar etmiş, bu ifade hitam bulmuş, sonra tediye vukuunun ispatına tessadi etmiş; Mahkemei temyiz «işte bu halde ikrar teccezi kabul eder» demek istemiş olsa gerekdir. Eğer müddealeyh davayı ikrar ile beraber hemen tediye ettim" deseydi bu ikrarı teccezi ettirilmez idi. Başka suretle bu içtihadı anlamağa imkân görmeyorum ; zira heman bütün müellifler deyin kabul ile beraber edayı iddiâ etmek teccezi kabul etmeyen ikrarın misali ve nümunesi olarak göstermektedir.

Eğer bu içtihat teesüs edüp mevaddi hukukiyede ikrar teccezi edecek ise mutlaka hasilî inkâr usulunu ihya etmek mübrem ve mecburidir. Kanunu medeninin birinci maddesinde bir hadiseye tatbik edilecek bir madde bulunmadıkçe örfü adete göre hüküm edileceği tansis edilmiştir. Eğer kanunu medenide ve onun bir parçası olan borclar kanununda ikrarın teccezi edemeyeceğine dair hüküm yok ise o halde eskiden beri cari adete göre hasilî inkâr yolunu kabul etmek zarurî olur.

Milâslî

Gad Franko